

HVORDAN SKAL MAGTEN FORDELES (ELLER – HVORDAN SKAL VI TRÆFFE BESLUTNINGER)?

EU's traktater beskriver – lidt firkantet sagt – kun to ting; nemlig hvad landene skal samarbejde om, og hvordan beslutninger skal tages inden for hvert af de pågældende områder.

Den formelle politiske magt i EU

Når en dansk minister mødes med sine kollegaer fra de andre EU-lande i Ministerrådet, så stemmer de ikke for at afgøre politiske kampe. Kampene afgøres i forhandlingerne, og afstemningerne tjener mere som en formel afslutning på forhandlingerne, hvor et par lande en gang imellem stemmer nej for at markere, hvis de er utilfredse med resultatet. Men det formelle styrkeforhold mellem landene giver et billede af deres magt i forhandlingerne. Og det er størrelsen, der tæller i Ministerrådet: Jo flere borgere, jo mere magt. I princippet stemmer landene med deres befolkningstal. Den tyske befolkning er størst – 15 gange større end den danske og 200 gange større end den maltesiske.

Reglerne er sådan, at man kan vinde en afstemning i Ministerrådet, når man kan samle:

- 55 % af landene, med tilsammen
- 65 % af EU's borgere.

Men det er ikke nok, at landenes repræsentanter finder et kvalificeret flertal for, hvor bløde madrasser der skal være i en dyretransport, eller hvor store gevinster man kan tillade i onlinepoker. De skal også nå til enighed med de folkevalgte i Europa-Parlamentet. Her sidder medlemmerne ikke opdelt efter, hvor de kommer fra, de er inddelt i politiske grupper efter holdninger, så danske socialdemokrater sidder sammen med ligesindede fra de øvrige lande, og konservative er sammen med deres europæiske partifæller osv.

- Fra juni 2014 er der 751 medlemmer af Europa-Parlamentet, og 13 er valgt i Danmark. Tyskland er det største land med 99, og Malta er det mindste med 6 europaparlamentarikere.

PERSPEKTIVERENDE BEMÆRKNINGER FRA EU-OPLYSNINGEN

Er det fair, at de store lande bestemmer mere end de små?

Den tidligere polske premierminister vakte forargelse, da EU-landene i 2007 forhandlede om nye regler for, hvordan EU skal tage beslutninger. Han mente, at Polen ville få for lidt indflydelse i Ministerrådet, hvis landene skulle stemme med deres indbyggertal. Og han argumenterede for, at de nye stemmeregler ville belønne Tyskland for at have slået så mange polakker ihjel under Anden Verdenskrig.

Den irske premierminister argumenterede omvendt for, at man helt misforstod den indflydelse hans lille land trods alt havde. Han argumenterede for, at hvis han alene skulle sikre Irlands interesser via deres formelle stemmevægt, så var der ingen grund til overhovedet at møde op til afstemningerne i Ministerrådet. Pointen er, at man kan få indflydelse, hvis man er dygtig til at finde kompromisser, som samler bredt. Sådan argumenterer en regeringsleder fra et lille land.

Hvad er vigtigst: Fælles løsninger eller fuldstændig enighed?

I begyndelsen af EU-samarbejdet lagde landene større vægt på enighed end i dag. Det var hovedreglen, at landene vedtog regler i enstemmighed – i dag er det undtagelsen. Landene har ændret spillereglerne, fordi man ikke havde tillid til, at man med stadig flere medlemmer kunne nå til enighed, hvis hvert enkelt land kunne blokere for en beslutning.

Samtidig med, at landene har ændret samarbejdet og er overgået til flertalsafgørelser, så har man også inddraget Europa-Parlamentet, så regler nu skal vedtages begge steder.

Almindeligt samarbejde mellem stater (mellemstatsligt samarbejde)	Det meste af EU-samarbejdet (overstatsligt samarbejde)
<ul style="list-style-type: none">• Regler vedtages i enighed• Beslutninger gælder for stater• Beslutninger skal efterfølgende godkendes i medlemsstater (fx som lovforslag i Folketinget)	<ul style="list-style-type: none">• Love kan vedtages selv om et mindretal er imod• Beslutninger gælder også direkte for borgere• Beslutninger kræver ikke efterfølgende godkendelse

Frankrig boykottede samarbejdet – i protest over flertalsafstemninger

I knap syv måneder stod den franske stol tom i Ministerrådets mødesal. Dengang var der kun 6 medlemmer. De havde alle fra begyndelsen været enige om, at man efter en overgangsperiode skulle afgøre politiske uenigheder med flertalsafstemninger – og det var indskrevet i traktaten. Men Frankrigs præsident Charles De Gaulle ville ikke acceptere de nye spilleregler og boykottede samarbejdet. Løsningen blev en politisk aftale – det såkaldte Luxembourg kompromis: at landene skulle afstå fra at træffe flertalsafgørelser, hvis det stred mod et lands vitale interesser. Danmark er det land, som flest gange har bedt om, at Ministerrådet afstod fra at vedtage regler med en flertalsafstemning. I dag er der tvivl om, hvorvidt landene overhovedet føler sig forpligtet af Luxembourg kompromisset.